

**SVENSKA RIDSPORT
FÖRBUNDET**

KOMPETENSBEKRIVNING FÖR

Diplomerad Körlärare

1

Fastställt 2008-06-03

Rid- och körsportens yrkesprov och diplom

Yrkesdiplomet är kör- och ridsportens kompetensbeskrivning och bekräftelse på yrkesmässighet avseende personlig färdighet och tillämpad kunskap.

Kompetenskrav, yrkesprovets omfattning, samt bestämmelser fastställs och revideras av rid- och körsportens yrkesorganisationer, i samverkan med Svenska Ridsportförbundet, (SvRF).

Bakgrund till yrkesprovets införande i Sverige

Vid Johannesbergskonferensen i april 1990, vilken samlat ett stort antal företrädare för den del av hästnäringen som främst berörde ridsport, uttrycktes oro för kompetensnivå, utbildningsstruktur, lågt samhällsintresse, samt viss misstro mot befintlig yrkesutbildning. Förslag framkom att utarbeta *yrkesprov* enligt internationellt mönster.

Syftet

Syftet med införandet av yrkesproven var således att

- Höja yrkeskunnande och yrkesstatus
- Synliggöra de olika yrkena genom tydliga kompetensbeskrivningar
- Minska omsättningen i yrket
- Samordna utbildningsstrukturer och optimera resursutnyttjandet
- Skapa en struktur för samverkan mellan yrkesliv och yrkesutbildning, som kunde ligga till grund för kvalitetsarbete
- Kunna nå en yrkeskompetens via olika vägar

Ansaret för proven

Kompetensbeskrivningar finns nu för olika yrkeskategorier inom hästnäringen. Genom en självständigt arbetande *Styrgrupp/Yrkesprovskommitté* och fastläggandet av ett **REGLEMENTE** skall de yrkesverksammas kompetens ges en inriktning, och fastställas, till gagn för såväl de yrkesverksamma som näringen.

Diplomerad körlärare (Int Level III)

Det övergripande målet är att körläraren skall ha kompetens att med iakttagande av ett gott horsemanship, självständigt kunna sköta körhästar, anläggning och utrustning, samt utbilda kuskar i hästkunskap och körning - från inkörning, till körning med par och 4-spann i körsportens samtliga discipliner.

Körläraren skall ha mycket goda kunskaper i inkörning, utbildning och korrigering av körhästar samt goda kunskaper vad gäller körning med 4-spann.

Körläraren skall besitta goda kunskaper i hästens arbetande från marken.

Körläraren skall kunna planera och genomföra teoretiska och praktiska kurser i inkörning, tömkörning, anspännings- och utrustningskännedom, körning med enbet, par och 4-spanns körning samt uppdragskörning.

Körläraren skall kunna fungera som tränare på lägst nationell nivå.

Horsemanship

MED ETT GOTT HORSEMANSHIP avses att körläraren:

- *Har en attityd som sätter hästens välbefinnande i centrum*
- *Löser sina arbetsuppgifter på ett sätt som är säkert för häst och människa*
- *Förstår och delvis kan förutse hästens beteende och reaktioner*
- *Använder ett korrekt fackspråk*
- *Arbetar effektivt, rationellt, ekonomiskt och ergonomiskt*
- *Har för arbetsuppgiften lämplig klädsel*
- *Är service medveten gentemot kund/hästägare/uppdragsgivare*
- *Delar med sig av sin erfarenhet*

Säkerhet och djurskydd

Den Diplomerade Körlärarens ledstjärna i all verksamhet skall vara god säkerhet och ett gott djurskydd.

Yrkesprov för Körlärare

Anvisningar och provbestämmelser rekvideras genom Svenska Ridsportförbundet, Ridsportens Hus, 734 94 Strömsholm, telefon 0220 – 456 00, eller 456 13.

Behörighetskrav

Aspirant som önskar delta i yrkesprov för Diplomerad Körlärare skall före provet genom insända intyg, arbetsintyg, diplom, tävlingsresultat och/eller motsvarande visa att han/hon även besitter kunskaper motsvarande Diplomerad Körinstruktör. Aspiranten skall ha uppnått lägst 24 års ålder.

Stalltjänst och hästskötsel

Arbetsuppgifter: Svara för körhästarnas totala skötsel, bedömning av allmäntillstånd, dekorativ hästvård samt klippning av häst samt att handleda elever och praktikanter i dessa uppgifter.

Mål: Kompetens att självständigt svara för skötseln av hästar i olika åldrar, karaktär och temperament med uppmärksamhet på hästens välbefinnande och status. Förmåga att tolka hästens reaktion på arbetet och vidta åtgärder vid behov.

Kunna lägga upp väl fungerande arbetsrutiner och personalplanering.

Ha en god egen färdighet i samtliga förekommande uppgifter samt förmåga att utbilda och instruera personal och elever.

Ha en regelmässig översyn och kontroll av hästar, foder, närmiljö och kringområden.

Beräkna foderstater och foderåtgång samt löpande följa upp och korrigera foderstater.

Ha förmåga att analysera den enskilda hästens behov med hänsyn tagen till ålder, träningsstatus, hull, tidigare utfodring. Förmåga att upptäcka bristsymptom eller andra avvikelser/reaktioner och vidta åtgärder.

Bedömningskriterier: Horsemanship

Hovvård

Arbetsuppgifter: Hovvård, bevaka verknings- och skoningsbehov, samt vidta erforderliga åtgärder, åtgärda tappsko.

Mål: Förmåga att avgöra den enskilda hästens behov av verkning och skoning, samt att tidigt upptäcka sjukliga förändringar i hoven. Förmåga att bedöma kvalitén på utfört arbete vad gäller verkning och skoning. Färdighet att åtgärda tappsko och förmåga att utrusta hästar för olika arbete med rätt skärpningsmedel.

Bedömningskriterier: Horsemanship, praktisk förmåga, medvetenhet om skaderisker.

Hälso- och sjukvård

Arbetsuppgifter: Lägga upp och genomföra avmasknings- och vaccinationsprogram, genomföra tandkontroll, assistera veterinär, bedöma och behandla sårskada, lägga omslag, bandagera, utföra eftervård, ta puls, andning och temperatur, tillse att sjukvårdsmaterial finns tillgängligt och förvaras korrekt.

Mål: Kunna bedöma hästarnas allmäntillstånd, tidigt identifiera avvikelser och avgöra hästens behov av sjukvård och behandling. Förmåga att väl beskriva sjukdomsbild och assistera veterinär samt utföra sjukvård enligt anvisning. Kunskap om dopningsbestämmelser. Kunskap om regler för avlivning av häst samt kunskap om avskärmning och borttransport av död häst från tränings- och tävlingsplats.

Bedömningskriterier: Horsemanship, särskild uppmärksamhet på hästens beteende vid sjukdom och behandling.

Munderingar/Vagnar

Arbetsuppgifter: Inköp av mundering och vagnar, val av selar, munderingsvård, vård och underhåll av vagnar, munderingsavpassning, ansvara för skötselrutiner, utföra enklare reparationer.

Mål: Förmåga att tillpassa olika typer av selar och huvudlag, samt att rätt utrusta häst för olika typer av arbete, efter den enskilda hästens behov. Förmåga att sköta och underhålla munderingar och vagnpark och därmed tillhörande utrymmen samt att svara för uppläggningsrutiner.

Bedömningskriterier: Ordningssinne, materialkunskap, noggrannhet, ekonomiskt medvetande.

Anläggningar

Arbetsuppgifter: Arbetsplanera och bli genom att upprätta skötselrutiner, ansvara för skötsel av anläggning inklusive kringområden, träningsbanor, körhinder, beten, maskiner och inventarier. Arbetsplanera och medverka vid reparations- och underhållsåtgärder avseende anläggning, kringområden, träningsbanor, maskiner och inventarier. Utföra och/eller medverka vid kontroll av gällande bestämmelser för brandskydd, planera för betesdrift.

Mål: Förmåga att hålla anläggningen i bruks- och besöksskick. Uppmärksamhet på säkerhetsrisker för hästar och människor samt på brandrisker och brandskydd.

Bedömningskriterier: Uppmärksamhet, ordningssinne, praktisk förmåga.

Körning

Arbetsuppgifter: På uppdrag ta emot hästar för vidareutbildning. Inkörning av unghästar. Utbilda hästar att lugnt gå i par och spann. Köra enbet, par och 4-spann med hästar av olika ras, ålder, typ och temperament med olika typer av selar och åkdon. Vidareutbildning och korrigering av körhästar.

Mål: Färdighet att köra hästar av olika ålder, typ och temperament under olika förhållanden och arbetsuppgifter samt att kunna delta i tävling i körsportens olika discipliner.

Körningen skall bygga på en klassisk grund med inriktning mot körsportens tävlingsdiscipliner, och med iakttagande av vedertagen köretikett. Kusken/läraren skall ha förmåga att inverka rytmiskt, mjukt, följsamt och med känsla, så att hästen/hästarna arbetar rakriktat, taktmässigt, lösgjort och i balans med en god framåtbjudning och i en ändamålsenlig form.

D v s en form som är anpassad till hästens ålder och förutsättningar och som utvecklar balans, koordination, muskulatur och rörelsemekanik.

Bedömningskriterier: Att utförandet sker enligt ovan. Stor vikt läggs vid säkerhetsmedvetandet, samt ett effektivt och känsligt användande av hjälperna, samt att arbetet anpassas efter hästens/hästarnas förutsättningar.

Inkörning

Arbetsuppgifter: På uppdrag, eller för egen räkning, köra in hästar av olika ras och ålder. Leda kurser i inkörning samt utbilda medhjälpare i form av instruktörselever, lärlingar och praktikanter.

Mål: Förmåga att vänja hästar vid huvudlag, körgjord och selar av olika typ samt att vänja hästen vid tömkörning, släpa och vagn.

Kunskap om hästens tillvänjning vid olika bruksredskap.

Bedömningskriterier: Säkerhetsmedvetande, förmåga att läsa hästens reaktioner, samarbetsförmåga.

Undervisning

Arbetsuppgifter: planera och genomföra praktiska och teoretiska kurser i inkörning, tömkörning, enbet, par och spannkörning, anspänning, vagnkunskap

- undervisning i hästkunskap, utrustningslära, köretikett, körkonstens historia mm
- undervisa instruktörselever, lärlingar och praktikanter
- undervisning vid riksanläggning eller inom gymnasieskolan
- förbereda aspiranter för yrkesprov för biträdande- och körinstruktörer
- nivåtesta elever inför yrkesprov för hästkötare

Undervisningen i körning skall bygga på en klassisk grund, med inriktning på unghästens utbildning, körsportens tävlingsdiscipliner, uppdragskörning, tömkörning eller ridhästens arbete vid hand.

- Mål:** Körläraren skall vara ett föredöme i sin egen utövning samt *ha förmåga att:*
- förevisa praktiska moment på ett föredömligt sätt.
 - ^ utbilda i körning med speciell tonvikt på gedigen grundutbildning av såväl hästar som kuskar.
 - ^ utveckla den enskilda kuskens kunskap och färdighet samt att grundlägga en korrekt attityd till hästar och körning och stimulera till ett varaktigt hästintresse.
 - ^ undervisa med hänsyn till den enskilde elevens/hästens förutsättningar och genom användande av lämpliga övningar/metoder och hjälpmedel
 - ^ avgöra hästens ändamålsenliga form och avvikelser från denna samt förmåga att kunna förändra hästens form.

Kunskap om olika munderingars och tömsättningars funktion och avpassande samt förmåga att förmedla kunskap om detsamma.

Kunna upprätta av utbildningsplaner på kort och lång sikt för olika hästar, elever och elevgrupper.

Kunna upprätta arbetsschema för olika typer av hästar samt föra och följa upp statistik på genomfört arbete.

Kunna utbilda i hästkunskap; så att ex vis naturbrukselever med kunskap och omdöme kan sköta och hantera körhästarna.

Kunna utbilda en skolas/anläggnings personal i syfte att få en samsynt och välutbildad personalgrupp.

Medveten om vikten av röst och talvård.

Körlärare med ett specialintresse kan efter att ha skaffat sig vissa grundläggande kunskaper om olika funktionshinder och specialkonstruerad utrustning, leda eller medverka vid handikappkörning, samt väcka intresse för verksamhet kring hästar och körning bland elever med funktionshinder.

Bedömningskriterier: Kunskap, förutseende, säkerhet, horsemanship, resultatmedvetenhet, känsla, uppmärksamhet, placering, framförande/uttryckssätt.

Rekrytering och hästutbildning

Arbetsuppgifter: Rekrytera och utbilda för ändamålet lämpliga hästar.

- Mål:** Förmåga att:
- ^ rekrytera, samt väl grundutbilda och vidareutbilda hästar av olika åldrar, typer och temperament, med målsättning att uppnå en god körbarhet.
 - ^ utbilda hästar från inkörning till tävlingskörning i enbet, par och spann.
 - ^ bibehålla och vidareutveckla hästarnas utbildningsståndpunkt och körbarhet.
 - ^ planmässigt bygga upp hästens fysik och kondition, att trappa ner konditionen, att disponera hästens arbetspass och att ge akt på hästens reaktioner på arbetet.

Bedömningskriterier: Resultatmedvetenhet, känsla, uppmärksamhet, aktgivande på hästens reaktioner/signaler, horsemanship, säkerhet och förutseende.

Longering

Arbetsuppgifter: Iordningsställa häst för longering, longera hästar i olika utbildningsstadier.

Utbilda elever inför yrkesprov i longering

Mål: Förmåga att tillpassa kapson, samt i övrigt utrusta och arbetslongera hästar av olika karaktär och utbildningsstadier, säkerhetsmässigt korrekt samt i rätt form, tempo och balans.

Bedömningskriterier: Horsemanship, känsla, säkerhet häst/människa, riskmedvetenhet, bedömning av underlag.

Tömkörning

Mål: God förmåga att tömköra såväl unga som skolade hästar med olika typer av tömsättning i såväl arbets- som förevisningssyfte. Förbereda och arbeta hästar i samlande rörelser samt tramp.

Bedömningskriterier: Förmåga att visa samt redogöra för principerna beträffande tömkörning, utrustning och säkerhetsaspekter. Kunna visa, redogöra för, och bedöma, korrekt utförd passage och piaff.

Visning av häst vid hand

Arbetsuppgifter: Visning av häst vid hand i olika besiktningssituationer.

Utbilda elever inför yrkesprov i häst vid hand

Mål: Kunna förbereda häst för visning vid hand i olika sammanhang med hänsyn tagen till den enskilda hästens förutsättningar, förmåga att visa korrekt i olika situationer.

Bedömningskriterier: Horsemanship, följsamhet, kontroll, säkerhet.

Transport

Arbetsuppgifter: Urusta häst för transport, förbereda och kontrollera transportvagnen, lasta/lossa hästar, vagnar och utrustning.

Mål: Förmåga att säkerhetsmässigt korrekt utrusta och lasta/lossa häst vid transport, samt att transportera med iakttagande av hästens hälso- och miljökrav samt i enlighet med trafiklagstiftningen.

Bedömningskriterier: Horsemanship, uppmärksamhet på säkerhetsrisker och hästens behov.

Företagande med häst

Arbetsuppgifter: Ansvara för bokning och uppföljning av körkurser, betalningsrutiner och annat rutinmässigt administrativt arbete, framtagning av läro- och informationsmaterial, medverka i budgetarbete, personal- och arbetsplanering.

Mål: Förmåga att utföra dagliga administrativa verksamhetsrutiner och personalplanering, samt att kunna medverka vid verksamhetsplanering, budgetarbete och uppföljning. Ha kännedom om arbetsmarknadsregler, avtal mm samt ha förmåga att medverka vid uppläggning av en budget för foderförsörjning, grundad på kvalitetstänkande och pris medvetenhet. Medverka vid inköp, foderhantering, beräkning och utfodring med hänsyn tagen till kvalitet, hygien och ekonomi. Förmåga att visa kundservice.

Bedömningskriterier: Etik, servicekänsla, kvalitets- och prismetvetenhet.

Arbetsledning

Arbetsuppgifter: Att leda personal, praktikanter och – i förekommande fall – ideellt verksamma vid anläggningen, så att verksamheten har maximal effektivitet och optimal trivsel. Upprätta eller godkänna arbetsbeskrivningar och schemaläggning samt följa upp att de efterlevs.

Mål: Förmåga att skapa en föredömlig verksamhet/anläggning där det råder god stämning, gott inlärningsklimat och hästarnas bästa sätts i fokus.

Bedömningskriterier: Självdisciplin, social kompetens, ordningssinne, noggrannhet.

Hästkunskap

Kunskap om hästens exteriör, byggnad, fysiologi såsom; hästens kroppsdelar, skelett, viktigaste muskler och inre organ. Hästens rörelsemekanik, tränings- och fodersmältningsfysiologi.

Kännedom om hur hästens exteriör påverkar dess förutsättningar för såväl arbete som hållbarhet.

Kunna göra exteriörbedömning, signalementsbeskrivning samt åldersbestämning.

God kunskap om hästens beteende.

Kunskap om:

- ^ - hästens vanligaste sjukdomssymptom, sjukdomar, och deras behandling
- förebyggande hälsovård samt om åtgärder mot smittspridning

Kännedom om:

- ^ - avel och uppfödning såsom allmän avelslära beträffande mål och urval,

förutsättningar för avel och uppfödning, betäckning, dräktighet, fölning samt hästens utvecklingstakt.

^ - hästens historia, olika raser och utmärkande drag.

Foderlära

Kunskap om olika fodermedel, näringsinnehåll, egenskaper och användbarhet. Olika hästars näringsbehov, foderstatsberäkning, analys och ekonomi. Kunskap om hästens betesgång.

Anläggning

Kännedom om olika typer av anläggningar för olika ändamål.
Kunskap om körbanors samt träningsbanors skötsel och lämpligt underlag.
Kunskap om brandrisker och brandskydd. Kunna redogöra för vad som krävs i form av utrustning, utrymningsplan, hästars reaktion m m.
Kännedom om djurskyddsbestämmelser samt regler för gödselhantering.
Kunskap om arbetsmiljöfrågor.

Körlära

God kunskap om den klassiska körkonstens grunder samt om hästens rörelseapparat och mekanik.

God kunskap om:

- Olika anspänningar
- Utbildningsskalan
- Köretikett
- Spannkontroll
- Programkörning
- Körsportens tävlingsreglemente (TR) samt körningen som tävlingsform
- Olika och lämpliga övningar i skolkörning för att systematiskt förbättra hästarnas körbarhet och form.
- Brukskörningens grunder och redskap

Pedagogik

Kunskap om och förmåga att tillämpa ändamålsenliga pedagogiska metoder, samt att skapa en gynnsam inlärningsmiljö såväl enskilt som i grupp.

Kunskap om människors inlärningsförmåga i olika åldrar.

Kunna agera och kommunicera så att elever i olika åldrar kan tillgodogöra sig teoretisk och praktisk undervisning samt ha förmåga att anpassa undervisningsmetodiken till olika elevers kunskapsnivå.

Hästnäringen, sporten, organisationer

Kännedom om hästhållningens samt idrottens olika organisationer,

arbetsmarknadens parter samt deras verksamhetsområden.

Kännedom om hästnäringen och hästens betydelse i samhället.

Trafik och Lagstiftning

Kunskap om vägtrafikbestämmelser och allemansrätt.

Kunskap om djurskyddsbestämmelser.

Kännedom om lagar och bestämmelser beträffande läkemedelshantering och läkemedelstillförsel samt övriga dopningsbestämmelser.

Svenska Ridsportförbundet

Ridsportens Hus, 734 94 Strömsholm tel: 0220-456 00

